

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 53.

V Ljubljani, v soboto 29. decembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrletno 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od ure 3—6 pop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Vabilo na naročbo.

Naš list je silno potreben — tako nam pišejo iz dežele in iz mesta — tako nam poročajo vodje obmejnih Slovencev, kajti zadnji čas je poučil slovensko občinstvo, kam meri ona klika, ki je najdalje zašla od slovenskega programa. Da se ta omeji, je treba skupnega vstrajnega navora vseh moči, ki se zanimajo nesebično za blagor slovenskega naroda.

„Slovenski List“ je in bo zastopal neodvisno, brez ozira na zgoraj, na desno ali na levo, kakor je storil do zdaj, interese naroda v političnem in gospodarskem oziru. Šel bo v boj neustrašeno, ako bodo zahtevale narodne koristi.

„Slovenski List“ bode branil vero naših očetov, kjer in kadar bo javno napadena, to pa z jekleno vstrajnostjo.

„Slovenski List“ bode obdelaval s posebno vneto socijalna in gospodarska vprašanja, in objavljaj po strokovnjakih ugotovljena mnenja in kritike.

„Slovenski List“ bo pobijal dosledno vse krive preroke in lahkomišljene sanjarje, ki so ustali v zadnjem času križem naše domovine.

Odločnost in strogost naj odlikujeta tudi za naprej naš list kot neodvisno krščansko-socijalno glasilo.

Napredek in razvoj lista je pa odvisen od vstrajnih naročnikov. — Na delo tedaj prijatelji! — Kdorkoli nam pridobi novega naročnika pomaga povečati list in s tem pomaga sebi in stvari.

Konzorcij „Slovenskega Lista“.

Dr. Ivan Tavčar.

Katilina postal je za večne čase prototip izvestnih zasebnih in političnih eksistenc. Vsak človek dandanes ve, kaj je „katilinarična eksistenca“; tako se nazivljejo ljudje, kojih eksistenca nima solidne podlage, ki živijo le svojim lastnim sebičnim namenom in ki niso prav nič izbirčni v sredstvih za doseg teh namenov. Vsako, še tako podlo sredstvo jim je dobro, da le, po njihovih mislih, vodi do zaželjenega cilja.

Ločiti pa moramo katilinarične eksistence v zasebnem in političnem smislu. Zasebnega življenja dr. Tavčarjevega se, to izrecno poudarjamo, prav nič ne dotikamo. Nobenega dvoma pa biti ne more, da je Tavčar politična katilinarična eksistenca prve vrste.

Na kakšno podlago je zidana njegova politična eksistenca? Ali je ta podlaga solidna? Le tista podlaga političnega stremljenja je solidna, ki ima kaj etične vsebine, ki vsebuje stremljenje po kako moralno opravičljivem smotru. Zaman iščemo tacega smotra pri dr. Tavčarju. Rad sicer vpije o „svobodomiselnosti“ in „prosti

duši“, toda dva deželna uradnika, ki sta v smislu svoje proste duše hotela živeti samostavno politično življenje, morala sta občutiti oblast deželnega odbornika dr. Tavčarja. Zadelala ju je disciplinarna kazen za njuno svobodno mišljenje! Nekaj podobnega je skušal mestni uradnik pod uplivom mogočnega občinskega svetnika dr. Tavčarja. In tako je še mnogo, mnogo izgledov, omenjamo pa, da zgorajšnji, kot obče znani, zadostujejo.

Po čem gre torej politično stremljenje dr. Tavčarja? Mož pozna le jeden sam smoter: Svojo lastno osebo spraviti v ospredje političnega življenja, utešiti svojo politično častilakomnost, postati absolutni vladar vsega našega javnega življenja. Prav kakor Katilina, ki tudi ni poznal nikakega drugega smotra, nego postati gospodar rimske države!

In v doseg tega smotra je dr. Tavčarju vsako sredstvo dobro — prav kakor njegovemu rimskemu prototipu, Katilini! Pustimo njega samega govoriti o tem, dr. Tavčarja namreč, ki je izjavil: „Jaz vedno lažem, v politiki se mora vedno lagati!“ Laž je torej dr. Tavčarjeva maksima v politični borbi. Laž je orodje, s kojim se bojuje on, ki hoče biti voditelj slovenskega razumništva. In res: Ni je bilo dobe v našem javnem življenju, v kateri bi laž igrala tako veliko vlogo, nego v sedanji. Tavčarjeva zasluga je, da je spravil laž v zistem. Tavčarjev politični zistem je velika, debela laž. Vidni izraz tega zistema je njegov list „Slovenski Narod“. Pred par leti je imel ta list kot glavnega urednika dr. Majarona. Toda Tavčarju je bila pisava preveč pohlevna. Zato je čez noč izpodrinil „prephlevnega“ dr. Majarona in se postavil sam za glavnega urednika. In odslej se je pričela brez sramu tista grda gonja, koji nima enake nobena dežela v našem cesarstvu. Vsaka laž, še tako podla in neumna, je dobra, da le pomaga očrnuti in omadeževati človeka, ki — dr. Tavčarju ali Malovrhu ni po godu. „Semper aliquid haeret“, nekaj vender le ostane, si mislita ta dva poštenjaka in tako veselo lažeta in obrekujeta poštene ljudi dan za dnevom, čim debelejša je laž, tem ljubša jima je, čim podležje je obrekovanje, tem rajši jo uporabljata, v čim uglednejega moža zadeneta sé svojo gnojnico, tem bolj ju veseli! To je politični zistem dr. Ivana Tavčarja. Zaman so ugledni, treznejši možje narodne stranke tako postopanje grajali, zaman svarili — gorje jim! Takoj so tudi oni občutili cepec „Slov. Naroda“ in obmolknili so, „Slov. Narod“ pa je nadaljeval svojo gonjo in posledica takega posredovanja boljših elementov narodne stranke je bila k večjemu ta, da je pisava postala, če mogoče, še podležja. In kako surov je slog tega lista! Hišni očetje, pristaši narodne stranke, zapirajo list pred svojimi ženami, hčerami in sploh pred svojimi otroci! A naročati ga morajo, ker gorje jim, če bi list opustili — kmalu bi se čitala njihova imena v listu in prenašati bi morali vse mogoče neprijetne posledice! A najdejo se ljudje, ki z veseljem čitajo, da, z lakomnostjo požirajo surovosti „Slov. Naroda“ — in ti ljudje so prava pravcata garda Tavčarja in Malovrha, njuna nada in njun ponos. To so tisti zavedni „naprednjaki“, koje sta si vzgojila v svoje veliko veselje in zadoščenje. K surovosti in nemo-

ralnosti nagnjenih ljudi se lahko najde ne le v vsakem mestu, temveč tudi skoro v vsaki vasi. Iz te vrste ljudi rekrutirala sta Tavčar in Malovrh svojo najzanesljivejšo armado. „Slov. Narod“, „glasilo inteligence“, pisal je tako surovo, da je prekosil še okus onih ljudi. Nemoralnost se je hvalila kot nekaj pametnega — moralnost pa smešila. Najčastitliveje osebe so se grdile na najsurovejši način. Radostno so požirali oni, k surovosti in nemoralnosti nagnjeni elementi „Narodove“ članke. Preje so se svoje surovosti in nenravnosti sramovali. „Narod“, „glasilo slovenskega razumništva“ jih je prepričal, da je ta sram bil popolnoma nepotreben in smešen in da je surovost in nemoralnost le znak višje izobrazbe in napredka — dostojnost in nrvnost pa znak brezobraznosti in nazadnjaštva. Tako je stopila surovost in moralna propalost brez sramu, da, s ponosom v javnost in nastala je tista armada „zavednih“ „Narodovih“ somišljenikov, ki je vsak hip pripravljena za vsako surovost, vsako podlost, vsako lumparijo v znamenju „svobode“ in „napredka“. Da v tej armadi igrajo posebno vlogo pri svojih študijah ponesrečene eksistence, to je seveda po naravi obeh samo po sebi umevno!

Kaj je torej uspeh Tavčarjevega delovanja v našem javnem življenju? Organizacija in podkrepljenje surovosti in nemoralnosti, znak kulturnega nazadovanja! Roko za roko s tem bujno cvete korupcija v našem političnem življenju. Kakor v starem Rimu ob času Katiline! Tavčar je skrbno negoval in na visoko stopinjo povzdignil grdo navado, volilce upijaniti in tako ustvariti s pomočjo alkohola pristno navdušenje za tistega, ki za pijačo daje! Prišlo je tako daleč, da priprosti ljudje, kar ponujajo svoj glas onemu, ki največ plača! Tako se širi zajedno s surovostjo in podivjanostjo politična neznačajnost, kot pravi izraz koruptnega zistema, ki si ga je vstvaril za svoje namene dr. Ivan Tavčar.

Komu je dr. Tavčar z vsem tem koristil in komu škodil?

Koristil gotovo ni nikomur. Koristil pred vsem ni svoji stranki. Obečal ji je, da ji se svojim zistemom pribori nezasišane politične uspehe, da bo strl „klerikalnega zmaja“. Trdil je, da se bode uspeh pokazal pri volitvah 12. in 18. grudnia. Prišel je 12. gruden — in z njim grozen poraz napredne narodne stranke. Prišel je 18. gruden — in z njim še hujši poraz napredne narodne stranke. Stranki torej dr. Tavčar se svojo „politiko“ ni koristil. Stranka se zamore tolažiti k večjemu s tem, da je prav za prav podlegel le dr. Tavčar sam se svojo ožjo kliko — saj je povsodi nastavljal svoje najponižnejše sluge kot kandidate in vodil volilno borbo sam s pomočjo najožje klike.

Dr. Tavčar je se svojim zistemom delal samo škodo. Neizmerno škode trpi pred vsem ljudstvo! Razmesaril je ljudstvo na kose, stan nahujskal zoper stan, zastrupil vse javno življenje, vse korumpiral, surovost in razdivjanost prinesel do vrhunca! Kedo bode popravil in poravnal škodo, ki je neizmerna? Mnogoletnega vstrajnega kulturnega dela najboljših mož bode treba, da se to, kolikor je sploh mogoče, popravi. In da se to delo preje ko mogoče prične,

na tem so interesovani vsi poštenj in dostojni elementi naše dežele enakomerno, naj pripadajo tej ali oni stranki, naj si bodijo Slovenci ali Nemci. Ozdravljenje našega javnega življenja zamore vsem le koristiti, nikomur škodovati.

V rimski državi našel se je mož, ki je v pravem trenutku nastopil in rešil državo katilinaričnih naklepov. Nastopil je Cicero — in Katilinove slave je bilo hitro konec. Ali bode tudi nam nastopil kak Cicero? Dvomimo. Časi niso po tem, da bi rodili Cicerone. Ali prišel je trenutek, prišla je prilika ko se iznebimo hitro, v enem dnevu, našega Katilina. Kakor je Katilina imel čelo, kandidovati za konzula rimske države — tako ima dr. Tavčar čelo, kandidovati za državnega poslanca deželnega stolnega mesta Ljubljana. Naše mesto nima častnejega mesta oddajati, nego mesto, katero hoče 3. januarja dr. Tavčar zasesti. Ali ni ta nakana našega Katiline naravnost provokacija, in sicer predrzna provokacija javne vesti, javnega poštenja, javne dostojnosti našega mesta, naše bele Ljubljane? Stari Rimljani so Katilino odklonili, pri volitvi je propadel — če tudi je ves „mob“, na njegove stroške upijanjen, zanj marširal. Združilo se je dostojno meščanstvo pod vodstvom Cicerona in rešilo se svojim glasom čast, ugled in napredek rimske države. In tam so javno glasovali, javno so se izpostavili zavedni meščani sovraštvu in zasramovanju Katilinove tolpe, a storili so to v trdni zavesti svoje meščanske dolžnosti in zmagali so in Katilinovega terorizma je bilc potem hitro konec. Prosto je zopet dihala meščanstvo, prosto, pošteno in solidno se je zopet razvijala rimska država.

Slično ima ljubljansko meščanstvo dne 3. januarja v svojih rokah, oteti naše javno življenje našega Katiline. Le eno geslo naj velja: poštenj, dostojni ljudje skupaj! In kako lahka je naloga! Volilna pravica je tajna, nihče ne more vedeti, koga je ta ali oni volil. Ni se torej treba izpostaviti nikakšnim napadom, nikakemu terorizmu. Treba se je le poslužiti tajne volilne pravice — in premagana bode kriza, ki je skozi leta tlačila našo javnost, premagana bode surovost in razdivjanost, premagana korupcija, premagan terorizem, skratka: konec bode slovenskega katilinarstva in naše mesto, ki je zdravega napredka, osobito zboljšanja gospodarskih razmer, tako nujno potrebno, bode imelo največji dobiček od tega! Ljubljansko meščanstvo pa bode s tem svojim činom dalo spričevalo svoje zavednosti, svojega zdravega političnega razuma in svoje pristne vneme za blagor mesta, dežele in ljudstva. S ponosom bode cela dežela gledala na zavedno meščanstvo deželnega stolnega mesta — in Ljubljana ne bode le glava, temuč tudi srce kranjske vojvodine!

Deficit — božični dar župana Hribarja Ljubljani.

Včeraj teden je bila seja ljubljanskega občinskega sveta, v kateri se je v prvi vrsti obravnavalo o proračunu za leto 1901, kateri se je potrdil. Proračun izkazuje potrebščine 854.900 kron in pokritja 526.391 K, nedostatek torej znaša 328.509 K. Ta veliki nedostatek se namerava pokriti z 20 odstotno doklado in se računa že naprej, da ne bo treba plačati brezobrestnega posojila in obresti od državnega potresnega posojila do leta 1915., kar bi znašalo 96.000 K. Vender znaša kljub temu zračnemu računu nedostatek še vedno 19383 K! (Kaj pa leta 1915, ako bo tedanja vlada neizprosna? Do tedaj bo visel nad nami „Damoklejev“ meč in mnog, ki je na prigovarjanje županovo gradil lepo hišo, ne bode do tedaj na čistem.) In da se to pokrije, bodo se vzeli nekateri fondji (naredila se ne bo rampa pri tivolskem gradu, razstave motorjev ne bo itd.) računa se pa tudi, da bode mogoče letos nedostatek še pokriti z morebitnimi blagajničnimi preostanki.

O tej priliki se spominjamo, kaj je dolgo-vezno govoril župan Hribar v seji 9. novembra

1898 leta. Uradni list poroča o tedanjem njegovem načrtu: Amortizacijski načrt kaže, da bi se četrtprocentno posojilo 2.500.000 gl. v 100 poluletnih anuitetnih obrokih po 58.006 gl. 85 kr. do neznatne svote 26 kr. amortizovalo. Brema, katero bi mestna občina vzela nase, znašalo bi 116.013 gl. 70 kr. na leto. Župan je tedaj „s številkami dokazoval“, da je mestna občina v položaju prevzeti to breme in da ji v pokritje vsakoletnih izrednih izdatkov preostane najmanj okroglih 22.000 gl. t. j. 44.000 K!

Tako župan Hribar leta 1898. Znano nam je, da je pred občinskimi volitvami leta 1899. pisalo se kaj obširno in temeljito o gospodarstvu našega občinskega sveta. Tedaj je opozicija pisala: „Gospodarstvo se mora spremeniti. Stopiti mora na mesto nepotrebnih izdatkov le nujna potrebščina, ideja dolgov mora enkrat pasti, saj vender ne gre se za toliko desetletij vezati za reči, ki se lahko polagoma iz tekočih dohodkov pokrijejo“. „Slovenčev“ tedanji glas se ni poslušal. Župan se je celo tako daleč izpozabil, da je v dež. zbornici trdil, da je izdatek za tlakovanje ulic produktiven, in res se je pričelo tlakovanje, ki bi lahko čakalo leta in leta. Morali smo zidati velikansko nepróduktivno stavbo „Mestni Dom“. Tedaj smo naštevili razne „grehe“ občinskega sveta ter je mej drugim dejal:

Ceste, popolnoma za sedaj nepotrebne, gradile so se na periferiji mesta s težkim denarjem. Jedna ali dve hišici stojite ob nji, in ni upati, da bi kedo tako kmalo zidal v teh krajih. Potuje se za vsako malenkost, a brez praktičnega uspeha. Potovalo se je za elektriko, a gospodje, ki so na tem potovanju izmenični tok za najboljši zistem v Ljubljani spoznali, zavrgli so takoj vse svoje potovalne skušnje, ko jim je dokazal zastopnik Siemens & Halske dobroto istomernege toka. Župan Hribar vzame višjega inženirja seboj na Nemško, da si ogleda tuje kolodvore in zavode. Ali ne bi zadostovali dotični načrti, ki morebiti bolje situacijo kažejo, ko vsak ogled na licu mesta? Urarska potovanja občinskih svetovalcev so nam še v živem spominu. Artilerijska vojašnica je pasivna, isto tako elektrika. (V tiskani proračun za leto 1901 tiskanega proračuna elektrike niti priložili niso!) Malih nepotrebnih izdatkov je pa še veliko, ki skupaj reprezentujejo lepo svoto. Koliko potrebuje mestni vrtnar, je znano, vremenska hišica stoji, nobeden se ne zanima zanjo, ker ni — praktična, in kedo bo pa hodil iz mesta tako daleč gledat, koliko je ura v Amsterdamu ali Berlinu itd.“

Dokazali smo tedaj, da mora v kratkem pokazati se tak finančen položaj mesta, kakeršen se je v istini pokazal v proračunu za leto 1901. namreč deficit. Tej razpravi rogal se je v prvi vrsti znano svojo arogantnostjo župan Hribar, češ, položaj mesta jaz bolje poznam, kot kdo drugi. Ta pesek v oči pomagal je srečno našemu županu za jedno leto (!) in morebiti sam ni mislil, da bo njegova finančna stavba, katero si je zidal s toliko samozavestjo, tako hitro razpadla. Bila je stavba zidana na pesek in ne na trda tla pravega, umnega gospodarstva. Res, agent nikdar ne zataji svoje narave! Za agenta in njegov polom nam ni žal, žal nam pa je za uboge davkoplačevalce, ki bodo vedno bolj čutili posledice finančnih operacij ljubljanskega župana. Z drugo besedo: Seči bodo morali v žep, kakor smo mi prorokovali.

Naj se tudi pobere 20% doklada, znaša primanklaj še vedno okolu 115.000 K. Ako torej tudi dobimo od države olajšavo, da nam ni treba plačati rok potresnega posojila v znesku 96.000 K, ostane še vender nedostatka okolu 19.000 K, če tudi so se izredni izdatki skrčili, kolikor je bilo mogoče. Župan Hribar je nameraval najeti pet milijonov kron posojila in je trdil, da ostane, če se tudi to posojilo obrestuje in amortizuje, vender še občini 44.000 K za izredne potrebe. Sedaj naj pa pride šolarček prvega gimn. razreda — ni mu treba absolvirati 6. gimn. razreda, do katerega se je priril župan Hribar — vzame naj svinčnik in papir v roke ter naj preračuni, kakó bi izgledal tisti prebitek 44.000 K pri posojilu 5.000.000 K, če sedaj znaša

pri posojilu 800.000 K deficit 19.000 K. Vrgel bi šolarček papir in svinčnik od sebe ter dejal: Župan Hribar, pameten človek tega ne more verjeti. Le naši umni mestni očetje molče in zamaknjeni gledajo v bliščeči prestol vzvišenega očeta župana.

Toda sedaj k resnim posledicam! Finančni odsek sam priznava, da se morajo izvanredni izdatki skrčiti na najbolj potrebne in nujne zahteve, da mora nastopiti štedljivost v mestnem gospodarstvu, torej se ponavljajo iz ust naših mestnih očetov besede, katere smo jim klicali v premislek leto poprej. Srečno smo torej prišli do onega cilja, do katerega privede prej ali slej vsako liberalno gospodarstvo, ker se to gospodarstvo ne ozira na splošne celokupne interese ljudstva, ampak ima pred očmi le posamezne osebe ali majhen krog prebivalstva. Z donečimi frazami oznanjujejo liberalci svetu svojo „modrost“, z arogantnostjo in surovostjo odstranjujejo vsacega, ki bi jim hotel gledati v njih karte, nobeno sredstvo jim ni preslabo, da se vzdrže pri volitvah, saj je vsem nam še v dobrem spominu, kake surovosti so se dogajale ob priliki volitev v občinski svet ljubljanski, ker so se neodvisni volilci hoteli upreti slabemu liberalnemu gospodarstvu. Držal je ta manever nekaj časa, a skoro se je pokazalo konjsko kopito liberalcev v podobi — deficita, kot znamenje slabega nepremišljenega gospodarstva. Tega ni naredil potres, kajti naša izvajanja slone na računu, da občini ni treba plačevati nazaj državnega potresnega posojila in da ji ostane vse, kar se je s tem denarjem naredilo, kot čisto darilo države. Vkljub temu, da so se zgradile lepe hiše, se je pomnožil dohodek občine, da se je mesto olepšalo, imamo vender že naprej za prihodnje leto tako znaten nedostatek okroglih 19.000 K. Sicer ga bodo enkrat pokrili iz takozvanih blagajniških preostankov, a vprašanje je, koliko časa bodo naši mestni očetje mogli računati še z blagajniškimi preostanki!

Z znano spretnostjo je izpraznil župan Hribar vse rezervne fonde raznih podjetij loterijskega posojila, vzdignil je glavnico, katera je bila zastavljena za užitninski zakup, ter za njo zastavil tivolski grad. Vse to ga je držalo nekaj časa na površju. Sedaj pa je prišlo prvo znamenje poloma, kateri je neizogiben pri takem gospodarstvu Ivana Hribarja in njegovih pristavev. Hribar je brez posebnega truda in študij prišel do sijajnih dohodkov, zato tudi ne ceni, kako težko ljudje zaslužijo denar. Ali bodo Ljubljanci iz takih pojavov izvajali posledice, ali se bodo streznili, ali bodo uvideli, da jih „napredno“ časopisje straši s „klerikalizmom“ le, da bi preveč ne gledali na prste liberalcem? Ali bodo uvideli, da je proti takemu gospodarstvu treba odločne opozicije? Čas je že, da ljubljansko prebivalstvo ravno sedaj potom tajnih volitev vrže proč svoje „napredne“ prijatelje, ki pripravljajo katastrofo Ljubljani!

Dr. Tavčar je vodja stranke, ki je tako zagospodarila mestno premoženje. Dr. Tavčarja je priporočal na shodov „Mestnem Domu“ župan Hribar — zato ga nemore nihče voliti, komur je resno mar bodočnost našega mesta.

Volilno gibanje.

Dr. Tavčar pred ljubljanskimi volilci.

Na sv. Štefana dan ob 10. uri dopoldne bil je napovedan shod ljubljanskih volilcev v „Mestnem Domu“. Uhod sta stražila advokat dr. Josip Kušar in fjakar Josip Turk. Kedor jima ni bil znan kot zanesljiv pristaš „Narodove“ stranke — ni dobil uhoda. Kedor pa jima je bil znan kot somišljenik, je dobil uhod, če tudi ni bil volilec.

Tako se je zbralo ob določeni uri okoli 200 volilcev in 100 nevolilcev v dvorani; mej nevolilci tudi naš zaupni poročevalec.

Predsednikom je bil izbran župan Ivan Hribar, ki je dr. Tavčarja zbranim volilcem in nevolilcem toplo priporočal — kar je na sebi gotovo malo priporočljivo za kandidata, ako se glede na mestni proračun pomisli, da bode Hribarjevo ime menda za večne čase zvezano s financijelnim krahom ljubljanske občine. Številke onega proračuna kličejo glasno, da je zadnji čas za g. Hribarja, da se umakne od županskega stola in poda v samoto svoje lukrativne agenture — a Hribar ima še čelo, kandidata priporočati ljubljanskim davkoplačevalcem, ki bodo morali skozi desetletja iz svojega žepa plačevati za Hribarjevo „ženijažno“ gospodarstvo z občinskimi imetjem.

In kakšnega kandidata je Hribar priporočal ljubljanskemu meščanstvu! Odkrito priznavamo: Prisojali smo dr. Tavčarju precej duševnih zmožnosti. A sedaj vidimo, da smo se v njem zmotili. Mogoče, da je v prejšnjih časih imel kaj duševnega inventarja; potem se mora soditi, da je sedaj duševno popolnoma opešal.

Dejstvo je, da se je dr. Tavčar na onem shodu pokazal v vsej svoji duševni nagoti in duševni — revščini.

Pričakovali smo od njega, da razvije kak program. Varali smo se. Mož nima prav nič programa, nič nazorov o narodnem gospodarstvu, nič o politični konstelaciji, nič o rešitvi narodnega vprašanja, s kratka, nič, nič in desetkrat nič. Cel njegov govor je bil res prazen nič. Pardon! Eno besedo je vendar znil v svojem programu. Rekel je: „Moje ime je program!“ Ne bodemo se pečali z izredno skromnostjo, ki se zrcali v tem izreku „ponižnega sluge liberalne misli.“ Usojamo si ga vprašati: Kakšen je ta program, ki se imenuje Ivan Tavčar? Kaj je vsebina tega programa? Na to vsebino so bili volilci radovedni, ko so prišli na shod. Na to vsebino smo bili radovedni tudi mi — a dr. Tavčar tej radovednosti ni ugodil na tem shodu in tudi ne preje nikdar. Zaman se vprašujemo, kakšne nazore in načela bode n. pr. dr. Tavčar zastopal kot poslanec v narodnogospodarskem oziru? Volilci imajo vendar pravico, izvedeti, na kakšen način hoče poslanec pomagati njihovim težnjam. Kako bode n. pr. pomagati obrtnikom? Zaman iščemo odgovora na to vprašanje v zadnjem in preteklih govorih dr. Tavčarja in v vsem dosedanem javnem delovanju tega gospoda. Da, kar o programu „dr. Tavčar“ doslej vemo, je to, da je identičen s programom, ki se imenuje „Miroslav Malo-vrh“. Da, poslednji gospod ima še več pravice, nego dr. Tavčar, zaklicati, „moje ime je program.“ Ali nam je treba ta „program“ popisavati in razlagati? Program laži, obrekovanja, surovosti, terorizma, podlosti, nesramnosti — s kratka: „Slovenski Narod“. Ali je pa to program, ki je rešilen za žalostni položaj našega obrtnika, našega delavca, našega malega uradnika, našega meščana? Ali pričakuje ljubljansko prebivalstvo od tega „programa“ svoj spas, vidi v njem jamstvo boljše bodočnosti? No, če bi meščanstvo tako daleč zašlo, potem bi bilo vredno tega poslanca — poslanec pa teh volilcev! Toda, hvala Bogu, tako naše meščanstvo ni in tudi s slepoto ni udarjeno, da bi samo sebi bilo v obraz!

Jedno samo obljubo gospodarskega značaja je dr. Tavčar volilcem naredil. Obljubil je, da bode beračil na Dunaju za odpis potresnega posojila in izrekel nado, da se bode njegovemu osebnemu posredovanju beračenje tudi posrečilo. Ne vemo, kaj bi pri tem bolj občudovali: na jivnost dr. Tavčarjevo o načinu, po katerem se na Dunaju kaj doseže — ali pa naravnost ostudno, zaničevalno ponižanje meščanstva in namišljenega bodočega poslanca stolnega mesta Ljubljane, ki se znači v teh besedah moža, ki je še nedavno na shodu v Postojini obečal, da bode ministrom kazal svoje na kveder šivane škornje! Vlada je zvedela poslednjo obljubo, sedaj pa bode ta oblastni gospod prišel k isti vladi v svojih na kveder šivanih škornjih — beračit. In ne bo prišel v svojem imenu, za svojo osebo, temuč prišel bode kot poslanec deželnega stolnega

mesta Ljubljane! Zares, Ljubljana, ponosna bodeš lahko na tega svojega poslanca!

In kako brezmejno najivne so te Tavčarjeve besede. Vsak politični otrok ve, da se v takih stvareh, kjer ima finančni minister besedo, z beračenjem prav nič ne opravi. Tu se da le kaj opraviti, ako zastavi svoj upliv močna stranka. Kje pa bo ta stranka, na katero se bode Tavčar naslanjati mogel? V najugodnejšem slučaju bode ta „stranka“ štela tri glave, smešna prikazen v državnem zboru. Z uplivom bodo razpolagali samo drugi kranjski poslanci, koje pa loči prepad od dr. Tavčarja in njegovih sodrugov. Le upliv teh drugih kranjskih poslancev zamore doseči to, odčesar je za mnogo hišnih posestnikov in obrtnikov ljubljanskih toliko odvisno. Ali ni torej položaj za ljubljansko meščanstvo jasen. Ali naj se naslanjajo na — berača? Da, politični berač bode dr. Tavčar v državnem zboru, ako bode izvoljen, tako velika bode njegova in njegovih morebitnih sodrugov politična reva in beda v državni zbornici. Popolnoma izolirani bodejo, živa duša se zanje ne bode zmenila — in na to klaverno „stranko“, na to beračijo naj zida ljubljansko meščanstvo baš v sedanjem kritičnem trenutju, ko takorekoč že eksekutor trka na duri, svoj up in svoje nade? Zares, kruta bi bila kazen, če bi se meščanstvo v tem hipu dalo še zapeljati po starih, neumnih frazah o „klerikalizmu“ in kar je še več tako abotnega — namesto, da bi sledilo svojemu zdravemu razumu in storilo to, kar mu razum narekuje v obrambo svojih koristi, v rešitev svoje hiše, svoje obrti.

Dr. Tavčar se je tudi očitno zavedal, da pri meščanstvu nima prave zaslombe. Zato se je spravil na uradništvo, dobro vedoč, da ima isto veliko število glasov. In za glasove dr. Tavčarju menda nekoliko prede. Da bi pridobil uradništvo, v to mu je morala služiti laž, da so „klerikalci“ na shodih po deželi kmetom rekli, da uradniki „lenobo pasejo“, da so „pre dobro plačani.“ Vse to je čisto navadna debela laž. Dr. Tavčar naj vendar pove, kateri „klerikalec“ je na kakem shodu in na katerem tako govoril! Potem ne bode težave, točno dokazati, kako nekdo laže! Toraj, le počasi g. kandidat. Zelo slabo se vam mora goditi, da rabite že tako obupna sredstva, da bi ujeli uradniške glasove na svoj neumni lim! —

Več se o dr. Tavčarjevem kandidatnem govoru ne da povedati — k večjemu še to, da je seveda pridno zabavljajal na „klerikalce“, ki mu nikakor niso po godu in da — čuda! — ni nič znil proti konsumnim društvom, kajti, mož špekulira na uradniške glasove in uradniki imajo v Ljubljani, kakor znano, tudi konsumno društvo. Torej, si je mislil kandidat, je najbolje, da svoje nazore o „konsumih“ modro prihrani za boljšo priliko. Ali bodo s tem uradniki in ljubljanski trgovci zadovoljni?

Tako je torej dr. Tavčar razvijal svoj „program“ pred volilci deželnega stolnega mesta Ljubljane, v navzočnosti „dičnega“ župana Ivana Hribarja, na svetega Štefana dan leta 1900 — torej pet dni pred koncem 19. stoletja.

Na volilcih je, dati na ta „program“ 3. dan dvajsetega stoletja primeren odgovor!

H kandidaturi dr. Ferjančiča.

Z Gorenjskega se nam piše: V zadnji številki Vašega lista ste mnogo pisali o poslanskih lastnostih gospoda dr. Ferjančiča. Ene lastnosti pa niste omenili — a ta zadostuje popolnoma, da je dr. Ferjančič na Gorenjskem popolnoma nemogoč. Gorenjski značaj je odkrit in možat — vsako hinavščino zaničujemo. Dr. Tavčar pa je Ferjančiču na shodu v Postojini javno predbacival, da je kot poslanec uganjal hinavščino — in dr. Ferjančič je to očitje mirno vtaknil v žep. S tem se je pri nas obsodil. Kajti, če je še količkaj reflektoval na naše glasove — potem bi bil moral proti dr. Tavčarjevim besedam takoj odločno

ugovarjati in zahtevati preklic, in če pa zapustiti zborovanje. To je zahtevala od dr. Ferjančiča čast in možatost. Dr. Ferjančič tej zahtevi ni ustregel — temuč ravno nasprotno, dr. Tavčarjevo očitje je pohlevno požrl! Tak poslanec pa ni za nas in mi za njega ne! Uverjeni smo, da tudi zavedni Notranjci tacega poslanca rabiti ne morejo. Zato proč z njim, proč s hinavščino — volimo odkritega, možatega poslanca! Odkritost in možatost dičita dvornega svetnika Šumana — toraj je naš mož!

Dr. Elbert ali Plantan?

Iz Bele Krajne, 26. grudna. Naši dve mesti ste znani kot trdnjavi „narodovskega“ mišljenja in življenja. Kljub temu se je tudi pri nas v zadnjem času položaj pričel spreminjati in struja za g. prošta dr. Elberta čedalje bolj narašča. Saj je pa to tudi naravno. Trezno meščanstvo jelo je malo preišljavati o svojstvih obeh kandidatov in ta ali oni pametno misleč prišel je nehote do zaključka, da je naravnost groboko p najvitalnejih interesov naših mest, kdor glasuje za Plantana. Blagor in bodočnost naših mest je odvisna od — belokranjske železnice, z nadaljevanjem v Karlovec. Tem potom bi Bela Krajna prišla do neposredne zveze z morjem in novo življenje, duševno in gmotno, bi vsklilo južno od Gorjancev. Povzdignilo bi se poljedelstvo, vzdignila trgovina in obrt, odprl bi se nam nov svet — v neposredno zvezo bi stopili s kulturnim življenjem naših sosedov. Nemogoče je, samo predstavljati si vse blagotvorne posledice, koje bi imela za Belo Krajino, osobito pa za naši mesti, kot gospodarska in kulturna središča „Krajine“, ona zaželjena železnica.

Kateri obeh kandidatov pa nam daje več jamstva, da se uresniči naša goreča želja, naše upanje, naša nada? Ali notar Plantan? Kdo pa je ta gospod? Kaj se ve o njem? Nič družega, nego da je notar v Ljubljani, da je bil popred v Radoljici in še popred v Stičini — da je povsodi razumel svoj „gšeft“, povsodi popacal zemljiške knjige se svojimi terjatvami na debelih ekspenzarih, nikjer ni pustil družega sledu, nego velik rep tacih obče priljubljenih terjatev. To je vse, kar smo o gospodu Plantanu mogli zvedeti. Upliva nima nikjer nič — niti v svoji lastni hiši! V javnem življenju ne pomenja ničesar, razun za notarski posel je popolna ničla. Vrhu tega je njegova stranka na deželi popolnoma poražena — tako da tudi zaslombe ne bode imel na Dunaju prav nobene. Kaj naj nam ta mož doseže? Naravnost smešno je, od njega kaj pričakovati. Če hočemo svoje interese popolnoma pokopati, potem ga volimo. Če pa hočemo svoje interese varovati, če si hočemo ustvariti predpogoj za boljšo bodočnost, potem ga ne volimo!

Kaj pa proš dr. Elbert? Malo časa je še le v Novem Mestu, niti član ondotnega občinskega sveta ni — in vendar je v kratkem času s svojim uplivom izvojeval od osrednje vlade, da je osigurala državno podporo, katere potrebuje Novo Mesto za vodovod! Ministerski predsednik dr. pl. Körber mu je lastnoročno pismeno to zagotovil. In vendar dr. Elbert ni poslanec, ni niti občinski odbornik Novega Mesta, ni torej imel niti najmanjše dolžnosti, potezati se za ono zadevo. Storil je to iz ljubezni za dolenjsko metropolo — postavil je pristo-voljno svoj upliv v službo novomeške občine. Dr. Elbert je torej mož, ki se je že izkazal, mož upliva je že sedaj. Kaj še le potem, ko mu dolenjska mesta poverijo državno poslanstvo! Njegov upliv bode še večji, nego sedaj in porabil ga bode v polni meri za blagor vseh dolenjskih mest. Od njega smemo torej opraviti pričakovati, da se mu posreči privedi naše pereče železniško vprašanje do ugodne rešitve. To tem bolj, ko bode našel popolno zaslombo pri vseh ostalih slovenskih in hrvatskih poslancih — katere zaslombe Plantan ne bode imel, ker bode s par poslanci „Narodove“ stranke popolnoma osamljen.

Jasno je torej ko beli dan, na katero stran se moramo odločiti, ako hočemo svojlastni blagor. Naj se nam nikar ne govori o „klerikalnem zmaju“ in enakih — otročarijah. Če nam „klerikalni zmaj“ preskrbi belokranjsko železnico — ga z veseljem objamemo, sicer bi zaslužili, da bi se nam s krampom puščalo na glavi! Sicer je pa znano pri gosp. proštu Elbertu naravnost neumno govoriti o „klerikalnem zmaju“. Dr. Elbert je tako obče znan po svojih skrajno zmernih nazorih v političnih vprašanjih, da fraze o „klerikalizmu“ ravno proti njemu prav nič ne zaležejo — če tudi nosi duhovsko suknjo. Fraze ne bodo odločevale o naši prihodnosti — pač pa bode železnica o tem odločevala. Torej ne poslušajmo raznih krivih prerokov, tudi ne znanega neslanega preroka, kojemu je glavna stvar njegov za služek — temuč držimo se onega, kar kot pravo spoznamo, držimo se svojih lastnih interesov, svoje lastne bodočnosti.

Novomeški vodovod.

Iz Novega mesta se piše: „Vodovod, to je lepo božično darilo za naše mesto!“ Tako se zdaj govori po našem mestu. Pa nad vse koristno in zanimivo bo za naše meščane, da so gledè tega vprašanja poučeni nekoliko bolj natančno. Zavladalo je pri nas obče mnenje, da vodovoda ne bomo dobili še leta in leta; melioracijski zaklad je prazen, kje dobiti denarja? Čakati bo treba še veliko let, tako si je mislil marsikdo. Edini, ki ni obupal, je naš mil. g. prošt dr. Elbert. Odkar živi med nami, prizadeval si je veliko, dobiti Novemu mestu prepotrebni vodovod in to kar najhitreje. Porabil je vsako priliko, da je opozoril merodajne faktorje na to in pri njih vzbudil zanimanje. — Dne 6. nov. t. l. dobil je od njega ekselence ministerskega predsednika viteza Koerberja, pri katerem je bil malo časa prej ravno v tej zadevi v avdijenci, pismo, v katerem mu le-ta obljubljuje, da te važne zadeve ne bo izpustil izpred očíj, marveč si bo prizadeval rešiti jo čimpreje. Gledè potrjenja zakonskega načrta po Nj. Veličanstvu se bo zamogla visoka vlada odločiti še-le tedaj, ko bo določena svota za melioracijski zaklad l. 1901. Gledè tega za naše mesto tako važnega vprašanja stopil je mil. g. prošt ustmeno in pisмено v dogovor z g. deželnim predsednikom. Ta se je pretečeni mesec bivajoč na Dunaju pri poljedelskem ministerstvu krepko potegoval za naš vodovod, da bi se vsaj kaka majhna svota postavila v proračun melioracijskega zaklada za l. 1901. Kajti le na ta način bi se dobila pravnomočna podlaga za najvišje potrjenje zadevnega deželnega zakonskega načrta; brez take podlage najvišje potrjenje sploh ni mogoče.

Dne 2. t. m. dobil je naš g. prošt od ekselence g. dež. predsednika pismo, v katerem mu zagotavlja, da se je od poljedelskega ministra poslovil s trdno nado, da bo kaka svota postavljena v proračun, in bo tako mogoče začeti z vodovodom že prihodnje leto. Še enkrat se je g. prošt obrnil do g. ministerskega predsednika, naj zastavi ves svoj vpliv, da se nasvetu gosp. dež. predsednika ugodni od strani finančnega in poljedelskega ministerstva. To je storil zlasti zato, ker je liberalno časopisje trdilo, da je melioracijski zaklad namenjen z večine za Galicijo. In glejte, minuli teden je g. prošt od g. minist. predsednika prejel to le pismo:

Prečastiti gospod!

V veliko veselje mi je, da Vam morem, preč. gospod, sporočiti, da se je posrečilo mojemu prizadevanju zagotoviti vsprejem državnega prispevka 37.200 K k stroškom naprave vodovoda v Novem mestu v proračun melioracijskega zaklada za l. 1901., tako da se bo zamoglo najvišje potrjenje zadevnega zakonskega načrta izvršiti v prvih mesecih prihodnjega leta.

Sprejmite, preč. gospod, izraz mojega najodličnejšega spoštovanja.

Koerber l. r.

Dunaj, 19. dec. 1900.

Lepa hvala za to božično darilo najprej njeg. ekselenci g. min. predsedniku in ekselenci g. dež. predsedniku bar. Heinu, skrbnemu pred-

stojniku visoke vlade. Naš mil. g. prošt pa sme biti ponosen na uspeh svojega posredovanja, za katero ga je najprisrčneje zahvalil tudi naš blag. g. župan dr. Schegula.

Kje so prijatelji šole?

Iz Postojine se nam piše: „Narodovci“ so zagnali velik krik, ko so postavili g. Luko Jelenca kandidatom v V. skupini. Rekli so: „Poglejte nas, kakšno ljubezen in spoštovanje imamo za učiteljski stan, ko smo učitelja postavili za kandidata! Mi smo prijatelji šole — klerikalci pa so nje sovražniki, ker pobijajo kandidaturu učitelja!“ — Po 12. decembru pa so pisali: „Mi itak nismo imeli upanja na zmago?“ Njih kandidat je bil toraj samo „Durchfalls-kandidat“ in „Kanonenfutter.“ —

No, če so „Narodovci“ v resnici prijatelji šolstva in če imajo res tisto spoštovanje in ljubezen do učiteljskega stanu, s katerim se tako radi bahajo — sedaj imajo najlepšo priliko, to dokazati, tako da jim bode moral vsakdo verjeti. V notranjsko gorenjski mestni skupini kandiduje zavedno meščanstvo uglednega šolnika, diko učiteljskega stanu, dvornega svetnika Šumana. Narodovci naj iz spoštovanja in ljubezni do našega šolstva to kandidaturu podpirajo, pa jim bo moral vsakdo verjeti, da je tista ljubezen in tisto spoštovanje pristno. Dokler pa kakor sedaj to kandidaturu pobijajo, toliko časa mora vsak razsoden človek biti uverjen, da Narodova vnema za učiteljski stan in šolstvo v obče ni nič drugega nego ena tistih — hinavščin, iz kojih je sestajala po besedah dr. Ta včarja politika „Narodovih“ poslancev na Dunaju.

Kandidat dolenjskih mest in trgov prošt dr. Seb. Elbert.

Iz Ljubljane, dne 27. decembra.

Jako čudno se mi je zdelo, ko sem čital v „Sloven. Narodu“, da novomeški prošt gospod dr. Seb. Elbert nima nobenih zaslug. Njegova podoba na spominski sliki v ljubljanski mestni hiši mi pa kliče v spomin razgovor, ki ga je imel s presvitlim cesarjem pred mestno hišo leta 1895., ko je Nj. Veličanstvo prihitelo iz Dunaja ogledati si ljubljanske razvaline. Prošt dr. Elbert, tedaj stolni kanonik, je bil jako delaven član ljubljanskega pomožnega komiteja, načelniku tega komiteja g. c. kr. dvornemu svetniku dr. Račiču takorekoč desna roka. Na prošnjo dunajskega pomožnega odbora, obhodil je dr. Elbert vse kraje po potresu poškodovane ter potem poročal na Dunaj. Koliko je pač tu koristil s svojim peresom, ko je pisal razna poročila za dunajske in inozemske časopise! Koliko se je tudi trudil zato, da je država podarila tako lepe prispevke.

Njegovo delovanje v potresni dobi pa je doseglo vrhunec, ko je stal pred mestno hišo in ga presvetli cesar sam počastil z nagovorom. Presvetli cesar je bil namreč informiran, da je mladi kanonik obhodil vse od potresa poškodovane kraje, in vprašal ga je, kake vtise da je sprejel? Kateri kraj je našel najbolj poškodovan? Kako daleč da seže potresni radij od Ljubljane na okoli? itd. Ko je bil g. dr. Elbert cesarju vse to pojasnil, spregovoril je Nj. Veličanstvu še tele besede: „Veličanstvo! Ne vem, kako se bo sedaj dala uporabljati konkurenčna postava, ko so prebivalci sami tako silno oškodovani? Če bi morali sedaj prispevati tudi za javna poslopja; cerkve, šole, župnišča po konkurenčni postavi, a bi se jim na drugi strani dovolila kaka podpora, reklo bi se to z eno roko dajati, a z drugo jemati.“ Nato je presvetli cesar blagovolil odgovoriti: „Da, to sedaj ne bo šlo, uvidim to, da se bo moralo drugače ukreniti.“

Dunajski reporterji so takoj vprašali, kakšen je bil razgovor dr. Elberta s presvitlim cesarjem in so to brzojavili na Dunaj. g. dr. Elbertu je pa vse častitalo, da je to besedo izustil ob pravem času in na pravem mestu.

Ko je potem c. kr. deželna vlada vse eno razpisala konkurenčno obravnavo, je nekdo, ki ni umel namena teh obravnav, spisal v „Slo-

vencu“ uvodni članek in se skliceval na razgovor dr. Elberta s presvitlim cesarjem. Uradni list je takoj pojasnil, da se je to zgodilo le zbog tega, da se zamore konštatirati, koliko bi morali ljudje za popravila javnih poslopij prispevati, a vse se je dovolilo iz državnih podpor. Poleg drugih zaslug ob potresnem času si je novomeški prošt g. dr. Elbert pridobil tudi to in sicer kot najvažnejšo. Dolenjska mesta in trgi naj bi si le častitali, ako dobe novomeškega prošta za poslanca. Naš g. župan Ivan Hribar je govoril čisto resnico, ko je dejal novemu gosp. proštu: „Žal nam je, da Vas izgubimo, a Novomeščanom je častitati, da Vas dobe“. Govoril je te besede kot župan, kot poglavar mesta, dobro vedoč, kako je g. proštu pri srcu javna korist in ljudski blagor, ker ne živi samo zase, ne skrbi samo zase, marveč uporablja svojo moč in svoj vpliv za bližnjega koristi. Težko ga pogrešamo in da bi bil še med nami, postavili bi ga kot kandidata za ljubljansko mesto in prepričani smo, da bi bila njegova zmaga sigurna.

Torej dolenjskih mest meščani! Volite enoglasno novomeškega g. prošta dr. Sebastijana Elberta za svojega poslanca in imeli boste vplivnega, previdnega, trezno mislečega in delavnega zastopnika svojih koristij in teženj. Naj Vas ne vodi in zapeljuje slepa strast, marveč lastno korist imejte pred očmi, doma v svoji sredi imate poslanca, in to je vender velike važnosti.

Izvirni dopisi.

Iz tržiškega sodnijskega okraja, 21. decembra. Sedaj, ko so tako častno izpadle državnozbornske volitve v peti in četrti kuriji, bode marsikdo radoveden, kje sta razmerno največ glasov dobila naša kandidata. V tem oziru bo najbrže prvi tržiški sodnijski okraj.

V Trziču in zunaj se je živahno agitiralo za in zoper dr. Šusteršiča. Vender nikjer ni bilo znatnega števila glasov za Jelenca. V Trziču je bilo samo 290 volilcev, ker se je pomotoma nad 200 opravičenih izpustilo. Od teh volilcev je prišlo na volišče 195 oseb. Naš kandidat je dobil 141 glasov, Jelenc 53, en glas pa znan krčmar iz Pristave. — Pri sv. Ani je dobil dr. Šusteršič 94 glasov (Jelenc 1), pri sv. Katarini prvi vseh 130, v Križah 148 (Jelenc 19) in v Kovorju 119 (Jelenc 3). Tržiški sodnijski okraj (5 občin) je oddal 631 glasov g. dr. Šusteršiču, nasprotniku pa 76. Mokračev ni bilo nobenih, kar je še bolj častno za kranjski Manchester.

Kaj pa pri volitvi v kmečki skupini? V nedeljo zjutraj so po vseh vaseh in v Trziču viseli lepaki z napisom „Gorenjski možje!“ Možje so povsod pometali raztrgane lepake na tla. V Križah jih je neki vsiljiv agitator trikrat ponujal kmetom. Še-le potem je odkuril, ko je dobil krepko zaušnico za plačilo. Dopis iz Trziča v „Malovrhovi kahli“ o neštevilnih analfabetih iz tržiške okolice je bil najboljša agitacijsko sredstvo za Pogačnika. Pri sv. Ani se je udeležilo volitve 30 volilcev izmed 37 in pri sv. Katarini 41 izmed 45, ki so vsi volili Pogačnika. V Kovorju je bilo za Pogačnika 60 volilcev, v Križah pa 94. V vseh štirih občinah je dobil g. Pogačnik 225 glasov.

Tržiški volilci bodo volili po novem letu poslanca z drugimi mesti vred. Kdo bode dobil večino v Trziču? Bivši poslanec dr. Ferjančič se je sicer že prišel enkrat ponujati, a ne bo dobil niti vseh uradniških glasov, kaj še le drugih tržiških. Tudi pri Nemcih je potrkal na vrata in prosil, naj pozabijo na Bled in njegovo dose-danje delavnost v zbornici. Zlasti o železnici Celovec—Trzič—Kranj—Loka—Divača nerad sliši, ker se kot poslanec gorenjskih in notranjskih mest in trgov ni prav nič potegnul za progo. Mnenje Nemcev o Ferjančičevi kandidaturi najbolje pojasnijo besede uplívnega Nemca iz Trziča: „Še tega naj volimo, da bo zoper nas delal obstrukcijo s Čehi!“ Graška tetka je že tudi napovedala, da bo propadel Ferjančič v Trziču. Dvakrat je že zmagala krščansko-na-

rodna stranka pri volitvah. Potrudimo se sedaj še mi, da „Narodovcem“ odvezemo ta mandat. Truda ne bo stalo mnogo. Meščani in drugi volilci iz Kamnika, Radovljice, Kranja, Škofje Loke, Idrije, Vrhnike, Postojne in Loža! Izvolite dne 3. jan. s Tržičani takega poslanca, ki bo res kaj dosegel, ne pa vedno molčal v našo škodo. Ako ste z nami, potem bo doletela tudi kandidata Ferjančiča Božičeva slava!

Politiški pregled.

Položaj. Na Dunaju se v političnih krogih vedno glasneje izraža pričakovanje, da bo prihodnja večina v državnem zboru konservativnega, oziroma krščanskega značaja. Zato se ne opirajo mnogo na pretirane govore liberalnih kandidatov in na pokvarjena poročila njih listov. Mladočehi ne bodo mogli zvariti velike liberalne stranke.

Državnozborske volitve se zopet prično z dnem 3. januarja. Ta dan se vrši večinoma volitev v splošni kuriji in sicer na Nižje-Avstrijskem, Štajarskem, Moravskem, Solnograškem, Gornje-Avstrijskem, Češkem, dalje v Šleziji, Istri, na Goriškem ter v Trstu. Dalje se vrši ta dan volitev v mestni skupini na Kranjskem, v Dalmaciji in Bukovini. Nas Slovence bodo najbolj zanimale volitve na Kranjskem, Štajarskem, na Goriškem, v Istri in Trstu, kjer se bo vršil povsod boj za slovenske kandidate. Po tem dnevu nastopi zopet odmor do 7. januarja, le na Koroškem voli peta skupina dne 5. januarja.

Izvoljeni poslanci. V mesecu decembru je bilo voljenih 74 poslancev. Večinoma so to slovenski poslanci. Pri 21. poslancih se ime končuje na „ski“.

Položaj v kapski koloniji. Iz Londona dohaja sedaj oficijelno poročilo o najnovejšem koraku burskih voditeljev. Po tem poročilu je udrlo v kapsko kolonijo 6000 Burov. Voditelji burske armade so bili dogovorjeni z voditelji nezadovoljnega prebivalstva v Kaplandu. Pustošiti so začeli Buri pri De Aaru. Razdejali so tam 90 čevljev dolgo železniško progo. Prebivalstvo v Kaplandu večinoma na vsi črti simpatizuje z Buri in vsaj takih ljudi ni mnogo med njimi, ki bi ovirali bursko akcijo. Položaj je strogo resen in bati se je, da se dvigne cela kolonija.

Dogodki na Kitajskem. Sedaj je vendar enkrat sestavljena tista slavna skupna nota velevlasti. Sestavljena je, a podpisana še ni ter še brzkone ne bo tako kmalu. Tako vsaj poroča ameriški poslanik Conger. Nota zahteva sledeče: Nemškemu poslaniku pl. Kettelerju se postavi na mestu, kjer so ga umorili, spomenik; en kitajski princ se poda v Berlin, da izrazi tam obžalovanje zaradi umora; zločince, katerih imen nota ne navaja, je strogo kaznovati; v mestih, kjer so morili tujce, je ustaviti državne izpite; Japonska ima dobiti zadoščenje za umor kancelarja Sugiyame; na pokopališčih, ki so bila onečaščena, se postavijo spomeniki; prepove se uvaževanje orožja in vojnega gradiva; tuje države, poslaništva in odškodovani zasebniki dobe odškodnino, ki se mora zajamčiti potom primernih finanjskih naredb; del mesta, kjer se nahajajo poslaništva, mora imeti posebno stražo; trdnjave pri Taku in utrdbi med Pekingom in morjem se morajo uničiti; nekateri kraji med Pekingom in morjem morajo imeti stalne posadke; uradniki, ki niso zatirali izgredov proti inozemcem, izgubijo za vedno službe; pregledati je trgovinske pogodbe; tsungliyamen (ministerstvo za vnanje stvari) je preosnovati, istotako ceremonije o sprejemanju tujih poslaničkov. Dokler se ne zgodi vse to, ni misliti, da bi velesile umaknile svoje čete.

Domače novice.

Osebnosti. Justični minister je prestavil notarja g. Vinko Kolška iz Loža v Šoštanj. V Slovensko Bistrico pride notar Karol Hauss, iz Šmarja na Štajarskem gre notar Vincenc Toplak v Št. Lenart in v Šmarje pride notar

Vilibald Swoboda. — Iz Kranjske Gore je predstavljen notar Ign. Huth. — Umrli je na Vrhniki učiteljica Ivanka Vidic. — Umrli je dne 26. t. m. v Rajhenburgu M. Žičkar, oče g. dekana in poslanca Jos. Žičkarja. — Dne 24. t. m. je umrl Nikolaj Rüp schl zdravnik in posestnik v Št. Juriju ob juž. žel., tast g. P. Majdiča. Naj v miru počivata.

Odprto pismo gospodu državnega pravdnštva opravitelju pri okrajni sodnji v Ljubljani. Tožili ste krščanskega socialista Mojškercera radi tega, ker je sklical volilni shod, na kojega so pa prišli tudi nekateri nevolilci. G. Mojškerc je v II. instanci bil obsojen, torej ste prav imeli, da ste ga tožili. — Uljudno naznanjamo, da se je na sv. Štefana dan leta 1900. ob 10. uri dopoldne v „Mestnem Domu“ ljubljanskem vršil volilni shod dr. Ivana Tavčarja, odvetnika v Ljubljani. Pri vratih zborovališča sta stražila gospoda dr. Josip Kušar, odvetnik v Ljubljani in Josip Turk, fijaker in občinski svetnik v Ljubljani. Ta dva sta pazila na to, da ne bi noben pristaš kake druge stranke prišel v dvorano. Pustila sta pa kakih sto nevolilcev notri, katere je tudi dr. Ivan Tavčar dobro opazil. Ti nevolilci so se udeležili „volilnega“ shoda in konečno večinoma tudi glasovali za gospoda kandidata. Priče temu so pri uredništvu našega lista na razpolago. — V Ljubljani, dne 29. grudnia 1900.

Ljubljanski župan Hribar je na Tavčarjevem shodu udarjal po duhovnikih. S tem si hoče menda hladiti blamažo svojega finančnega načrta. Župan Hribar misli, da zadošča v Ljubljani par udarcev po „klerikalcih“ in duhovnikih, pa bodo volilci pozabili na potresno posojilo, na županov deficit in slepo drli za njim in Tavčarjem. Ljubljanski župan je na shodu govoril: „Povdarjati se mora z vso odločnostjo, da ne bo nobena škoda, če Tavčarja tista krščansko-narodna zveza ne bo podpirala. Ta krščansko-narodna zveza ni Ljubljani v zadnjih letih čisto nič koristila.“ Župan je dejal, da se je o tem sam prepričal, kadar je bil na Dunaju, kajti dosegel je samo to, kar je sam izposloval in če se je sam zavzel za kako stvar, je imel vedno več vspeha, kakor če se je za kako stvar zavzela krščansko narodna zveza. Ljubljansko prebivalstvo more biti svojemu županu prav malo hvaležno, da sedaj, ko je treba Ljubljani pomoči vseh naših poslancev, na tako aroganten način govori o poslancih krščansko narodne zveze. Izmej poslancev, ki v krščansko-narodni zvezi nista nič storila, bila sta samo dva narodno-napredna poslanca Kušar in Ferjančič, na naše načelstvo krščansko narodne zveze se je obračal čisto župan Hribar in ker sam glede potresnega posojila vsled svojega nezadostnega kredita ni mogel nič storiti, predlagal je župan Hribar v javni seji obč. sveta, naj se občinski zastop obrne s prošnjo za pomoč na krščansko-narodno zvezo. Sam ni župan nič opravil, če je on hodil okoli, je samo stvari škodoval, ker so ga v ministerstvih do grla siti in imajo že povsod način, da ga na francoski moderni način lepo vržejo skozi vrata. Raznim njegovim budalostim se na Dunaju le smeje. Če sedaj Hribar z označeno neresnico in obrekovanjem naših poslancev od katerih pomoči je Ljubljana mnogo odvisna z znano lahkomišelnostjo dela za dr. Tavčarja, tedaj ima Hribar samo ta namen, da se v Ljubljani Tavčarja znebi, katerega se boji, da bi ga Tavčar utegnil izpodriniti z mesta županskega prestola. Župan je pozabil, da so naši poslanci, v prvi vrstigi Vencajz, in dr. Krek tisti, ki so pridobili Ljubljani povišanje slov. niž. gimnazije v višjo gimnazijo. Tudi načelnik zveze g. Povše je storil mnogo korakov, da se je stvar za Ljubljano srečno izvršila. Glede osuševanja barja je znano, da je zadeva ležala leta in leta v miru in da se je šele tedanjemu načelniku dr. Šusteršiču posrečilo spraviti stvar zopet v tok in do rešitve. Kar je Hribar kvasil na nekem shodu, da je to njegova zasluga, je bila to navadna njegova neresnica in domišljija. Koliko

pa je še drugih zadev, pri katerih naši poslanci, kadar se je šlo za korist naših mest niso rok križem držali! Tudi Hribarjeva trditev „da duhovni v državnem zboru prav nič upliva nimajo,“ ni resnična. Kanonik Klun si je pridobil velikanski upliv in tudi naši kandidatje si ga bodo znali pridobiti, proš dr. Elbert ima n. pr. že sedaj velikanski upliv, ker je že sedaj Novomeščanom pridobil vodovod, pa tudi kanonik Ivan Sušnik je vsled svojege znanja in treznega mišljenja splošno priljubljen. S surovostjo, s kakeršno Tavčar otepa okolu sebe, se seve ne pridobi ugleda in s surovostmi Tavčar tudi za Ljubljano ničesar storil ne bo. To naj si zapomni župan Hribar, ki naj manj in krajše govori, in ki naj raje gleda, da se kot gospodar našega mesta pokaže v boljši luči, nego se je pokazal z proračunom za l. 1901.

Napredne laži. G. Ivan Kregar nam je poslal izjavo, v kateri pravi, da je „Narodovo“ poročilo, da je tudi on na Tavčarjevem shodu v „Mestnem Domu“ glasoval za dr. Tavčarja, lažnjivo, g. Kregarja na shodu niti bilo ni. S takimi „inteligentnimi“ lažmi torej „Narod“ hoče farbati volilce.

Proračun ljubljanskega mesta. Ljubljanski občinski svet je s svojim proračunom za leto 1901. tako presenetil javnost, da smo danes posvetili Hribarjevemu gospodarstvu članek, katerega naj bi vestno prebral vsak ljubljanski davkoplačevalec. Kako rastejo izdatki občine, kaže naslednja primera: Leta 1888. je bilo dohodkov 297.272 gld., izdatkov 289.717 gld., 1897. leta 649.815 gld. izdatkov 638.807 — kako bode prihodnje leto, kaže proračun, s katerega uspehom se bavimo na drugem mestu; pokazal se bode pa tekom leta 1901. še večji primankljaj, ker bodo skoro gotovo dolgotrajna dela pri novem mesarskem mostu zadala občini še marsikak udarec. Točka „uprava v obče“ izkazuje za leto 1901. potrebščine 271.840 K, torej za 12.846 K več nego letos. Mestna posredovalnica za delo in službe donša 2000 K ter ima torej dobiček. Za vožnjo odgoncev so občinskemu svetniku Turku hoteli povišati plačo od 2800 K na 3000 K, a obveljal je končno predlog, naj se vožnja razpiše. Občinski svetnik Lenče je priporočil, naj se naroči, da se pri teh vožnjah ne gode več tako čudni slučajji kakor do sedaj. Sklenilo se je opustiti z novim letom dva provizorična sluga. Naslov „ceste, ulice, trgi in sprehajališča“ izkazuje potrebščine 120.190 K, pokritja 66.152 K. Nedostatek znaša 54.038 K. Uprava mestne imovine ima potrebščine 32.958 K, pokritja 583.212 K. Električna razsvetljava mesta velja 38.000 K. „Zdravstvene in blagotvorne zadeve“ izkazuje po tiskanem proračunu, katerega smo s težavo dobili v roke, potrebščine 66.319 K, (za 25.279 K več nego letos) pokritje pa 1.440 K. „Šolstvo, znanost in umetnost“ ima za 13.754 K več potrebščine in sicer 107.984 K., pokritja pa 20.050 K. Darilo „Gospodinjski šoli“ se je odklonilo, postavilo se je pa v proračun darilo „Dramatičnemu društvu“ 12.000 K, „Glasbeni Matici“ 2400 kron, „Planinskemu društvu“ 700 K itd. Skupno je teh raznih troškov 31.202 K. Stroški za ljudsko šolstvo znašajo 31.662 K, za razna učilišča 45.120 K. Vojaška nastanitev ima potrebščine 4.207 K, pokritja 5.055 K. „Raznoterosti“ izkazujejejo potrebščine 4.040 K, pokritja 430 K. „Izredna potrebščina“: Amortizovanje posojil 98.602 kron. potresna posojila 96.126 K, druge izredne potrebščine, kakor naprava deščinih tal v stanovanju mestnega vrtnarja v Podturnski grajščini 500 K, prispevek za slov. vseučilišče 10.000 K, prispevek meščanski godbi 4.000 kron, ustanovni prispevek za meščansko godbo 8.000 K, rekonstrukcija mestnega rastlinjaka na zahtevo vrtnarjevo 1640 K itd., znaša 53.034 K. Skupno 247.762 kron. Pokritje znaša 52.822 K. Dohodek jubilejne mestne ljudske kopeli se je sklenil povišati s tem, da so se zvišale cene za pršno kopel na 16 v., za kopel v banji na 40 vin. Proračun mestnega ubožnega zaklada ima potrebščine 76.051 kron, dohodkov 43.702 K. Meščanska imovina ima potrebščine 49.835 K, dohodkov pa 49.950 K. Proračun mestnega loterijskega posojila ima za leto 1901 pokritja 170.968 K 6 h, in potrebščine 134.321 K

77 h. Mestna klavnica ima 16.822 K 16 h dobička po proračunu, in vodovod 22.593 K 12 h. Koliko bode res prebitka, se bode še pokazalo. Proračuna od elektrike še — nimamo tiskanega v rokah. Omenjamo še, da se je sklenilo zvišati davek na pse, in sicer samo na take pse, katere imajo ljudje za zabavo. Pasji davek znaša sedaj 5500 K. Ostale mestne davščine, ki pridejo kot pokritje v upravo mestne imovine, so naslednje: Mestna užitnina 93.268 K, posebne mestne priklade 140.000 kron, mestne doklade 220.000 kron, povračilo klavničnih pristojbin od loterijskega posojila 11 000 K, gostaščina 75.000 K, tržna štantnina 400 kron, mestni lov 740 K, mestna ledenica donaša 200 K, tržne pristojbine 12.600 K, najemščina od portalov in izložb 360 K. Podturnska grajščina ima 9070 K proračunjenih potrebščin in pokritja 10.770 K.

Novice z ljubljanskega magistrata. Pravijo, da človek lahko vse pogreši, ljubljanski župan pa le ni mogel pogrešiti svojega Zanca. Župan Hribar je uvidel, da ga je Zancek spopolnjeval na tak način, da bi brez dvoma njegova vsprejemnica zgubila mnogo svoje slave, ako ne bi poklical nazaj za svojega dvornega sluga, spodnega Zanca. Hribar in Zancek sta si tako slična, da nista mogla biti drug brez drugega, zato sta pa sedaj zopet lepo skupaj. Srečno središče Slovenije, ki imaš na čelu svojega gospodarstva dve taki glavi! — Novi pregledovalec cest je namestu umirovljenega g. Premka postal bivši usnjari in bivši obč. svetnik Fran Hribar. Ta je s svojimi sposobnostmi čisto primeren za Duffetovc družbo, zato je pa tudi potisnil v stran vse agitacijske zasluge Tička, ki bi moral postati naslednik g. Premka. Živio mestna preskrbovalnica!

Javna predavanja prireja v Ljubljani „Slov. kršč. soc. zveza“ v „Katol. Domu“ vsako sredo. Vstop je vsakemu prost. Prihodnje sredo je zopet javno predavanje. Začetek ob 1/2 8 uri zvečer.

Ljubljansko ognjegasno društvo je na sv. Štefana večer priredilo lepo vspelo božičnico, ki je združila v prijetni zabavi na stotine društvenih članov in njihovih prijateljev. Bog živi vrle društvenike in daj prepotrebnemu društvu mnogo dobrotnikov in prijateljev!

Silvestrov večer priredi „Meščanski klub“ v Ljubljani.

Trgovina in naprednjaki. Znano je, da je napredno narodna stranka ustanovila „Trgovsko in obrtno društvo“ samo zato, da bi vabila volilce iz trgovskega stanu na svoje limanice in jim vsaj za trenotek nametala peska v oči. Faktično za strokovno izobrazbo društvo ni ničesar storilo in njega ustanovitelj Tavčar je molčal na svojem shodu celo o konsumnih društvih ker je vedel, da so na shodu uradniki, ki imajo v Ljubljani jedno prvih konsumnih društev. Prav čudno je torej, če nam „Narod“ kliče: „Kupčije željna klerikalna stranka je ustanovila konsumna društva, s katerimi uničuje našo bodočnost in naš obstanek, in tako stranko naj mi podpiramo.“ Res je da jih stranka ni ustanovila, da pa je katoliškonarodna stranka uplivala, da konsumna društva več ne naraščajo, se več ne ustanavljajo. V „Slov. Listu“ smo že opetovano povzdignili glas za stanovsko zavest trgovskih nastavlencev. „Slov. List“ nas je prvi že pred leti v lepih člankih bodril, naj si osnujemo strokovno društvo, „Slov. List“ je vedno stal brezobzirno, ko so nam bila predala drugih listov zaprta, odločno na naši strani, „Slov. List“ se navdušeno bori za trgovski počitek. Kaj pa nam je dala narodnonapredna stranka? Časih nas pokliče, da bi ji delali štafažo. Ali je predsednik trgovske zbornice, član narodnonapredne stranke, branil zadostno naše interese? Kdo se je postavil po robu nedeljskega počitka v Ljubljani, ako ne možje, katerim je dala narodnonapredna stranka odlična mesta in katerim ni stranka nikdar kaj očitala, da so se postavili proti nam. Kdo nas upošteva samo pri volitvah, kdo nas tedaj hujska proti ogromni večini naših odjemalcev? To so tisti, ki pri pomembnih narodnih slavnostih upoštevajo samo frakarijo in katerim ni bilo zadosti, da so nas prezrli pri otvoritveni slavnosti „Na-

rodnega Doma“, ampak nas še k proslavi stoletnice Prešerna niso pustili. Zato naj „Narod“ nikar ne meni, da je „Slovenskega Lista“ glas popolnoma osamljen mej nami. Zato kličemo: Kolegi, ako se hočemo otresti znanega terorizma in preziranja, pokažimo 3. januarja, da se z nami ne pometa in da tistih, ki nas prej ne poznajo, tudi mi pri volitvah nočemo poznati. Volitev je tajna. Vsi v boj za katoliškonarodnega kandidata! Od katoliškonarodne stranke, ki ima sedaj že veliko večino poslancev na svoji strani in ki je opetovano pokazala, da je prijazna našim težnjam, bomo zahtevali, da olajša težnje našega stanu.

Tudi trgovski nastavlenci.

Instalacija loškega župnika na sv. Štefana dan je bila izredno lepa. Pokazalo je vse mesto, kako spoštuje premilostnega gosp. knezoškofa, ki je osebno prišel vmetiti novega mestnega župnika č. gosp. Feliksa Zavodnika. Vse mesto je bilo v zastavah. Knezoškof je pred altarjem v slovenskem jeziku slovesno vmetil novega župnika, potem pa imel jako krasen in tehten govor o dolžnostih duhovnega pastirja in župljanov. Navzoči so bili v cerkvi župan Lenček z občinskim odborom, zastopniki uradov in med duhovščino trije kanoniki, trije dekani, več sosednjih župnikov in očetov frančiškanov. Javno se je gosp. knezoškof zahvalil možem mesta in okolice, ki so se zadnji čas izvrstno držali in častno pokazali svojo neustrašenost in versko prepričanje. Škofov govor je napravil na poslušelce globok vtis.

Sveti Oče je bil dne 24. decembra osebno navzoč, ko so se zazidala sveta vrata v cerkvi svetega Petra, ki ostanejo zazidana do prihodnjega sv. leta. Slovesnost je bila izredno veličastna. Udeležilo se je je okoli 80.000 oseb, ki os navdušeno pozdravljale sv. očeta.

V konkurz sta prišli tvrdki: „prva kranjska tovarna za izdelovanje sodov Tambornino in Weingärtner v Šmarci“ ter trgovina „Strel in Jagodic“ v Mokronogu.

Čast zaslugam. V Šmartnem pri Litiji je bil v občinski seji dne 26. grudna t. l. pr. g. dekan Ivan Lavrenčič izvoljen zaradi mnogih zaslug častnim občanom. Častitamo!

Prodajalka

se išče.

Več pove uredništvo „Slov. Lista“.

Kupite svoji soprogi kot novoletno darilo

Smirna-Imit.

salonsko preprogo

(Teppich.)

2 metra široka 3 metre dolga

za 5 goldinarjev 90 kr.

Predpostelnjaki (Bettvorleger)

iste kakovosti za 85 kr.

Razpošilja se vsaki dan na deželo.

Zamotanje brezplačno.

Conrad Schumi

„pri novi tovarni“,

Prešernove (Slonove) ulice števil. 1. Ljubljana.

Na prodaj je

malo posestvo

z že poslujočo usnjarijo in popolnoma na novo opravljeno delavnico v nekem večjem trgu ob železnici blizu Ljubljane, in sicer po ceni in po ugodnih plačilnih pogojih takoj, ali pa se tudi dá v najem.

Ponudbe pod „usnjarija“ do 1. februarja na upravnishvo tega lista.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Najboljša in najcenejša

božična in novoletna darila

dobivajo se pri tvrdki

KONRAD SCHUMI

„pri novi tovarni“

v Ljubljani, Prešernove (Slonove) ulice števil. 1.

Flanelaste bluze (jopice) gld. 1.28 ₺ ₺ ₺ ₺ ₺

₺ ₺ ₺ ₺ ₺ Cloth-ove bluze (jopice) gld. 2.90.

batist-ovi predpasniki 25 kr. ₺ ₺ ₺ ₺ ₺

Spodnja krila in cloth-a v vseh barvah gld. 2.50.

batistove žepne rutice za dame, ₺ ₺ ₺ ₺ ₺

₺ ₺ ₺ ₺ ₺ Secession, 12 kosov gld. 2.—.

Blago za obleke dam in gospodov iz tu- in inozemskih tovarn, preproge, kavine in posteljne oprave, kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga po čudovito **nizkih cenah.**